

Силабус курсу

Гендер і сучасне суспільство

Освітній ступінь – магістр

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 033 філософія

Освітньо-професійна програма «Філософія»

Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 1 рік, 2 семестр

Компонент освітньої програми: вибірковий

Дні занять:

Консультації:

Керівник курсу

докт. філософ.наук, проф. кафедри філософії Шандор Федір Федорович

Контактна інформація

anzhela.derbak@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

В умовах демократичної розбудови держави необхідно задіювати всі ресурси. Найважливішим ресурсом є люди. Рівне ставлення до всіх без виключення людей, незважаючи на їх стать, вік, національність, партійну та релігійну приналежність є обов'язковою ознакою демократичного суспільства ґрунтованого на засадах гуманізму. Гендерні питання привертають велику увагу останнім часом і в Україні і в світі загалом. Деякі дослідники пропонують визначати не дві статі, а більше, і крім того, давати людям можливість усвідомити свою гендерну ідентичність.

Знайомство з теорією гендеру дає змогу зрозуміти причини їх існування, чинники які впливають на їх формування та основні проблеми, які виникають у зв'язку із розподілом людства за гендерними ознаками. Додатково до пошуку механізмів їх усунення.

Метою вивчення курсу є більш глибоке розуміння студентами і студентками структурованості суспільства та суспільних відносин і шляхів усунення гендерної нерівності.

Навчальний контент

	<i>Теми</i>	<i>Результати навчання</i>
	Змістовий модуль 1. Філософське обґрунтування гендерної теорії	
	Тема 1. Гендерна теорія. Предмет дослідження і основні поняття	Розуміти сутність гендерної теорії. Знати зміст понять «гендер», «гендероване суспільство», «гендерна соціалізація», «гендерні ролі», «гендерна ідентичність», «фемінізм», «сексизм» та ін. Розуміти еволюцію гендерних досліджень. Знати і вміти визначати причини існування гендеру.
	Тема 2. Історико-філософський огляд проблеми співвідношення статей	
	Тема 3. Становлення теорії гендеру	
	Тема 4. Біологічні, психологічні та соціокультурні чинники гендеру	
	Тема 5. Гендерна соціалізація та становлення гендерної ідентичності	
	Змістовий модуль 2.	Розуміти причини і зміст існуючих у суспільстві проблем, які походять від гендерної нерівності. Формування гендерної
	Тема 6. Гендер і політика	
	Тема 7. Гендер у економічному житті	

	Тема 8. Гендер у родині	толерантності, поваги до особистості незалежно від її гендерної приналежності.
	Тема 9. Гендер і мова	

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК1	Вміння виявляти, окреслювати та вирішувати проблеми, що передбачає здатність як до нестандартного розв'язання задач, так і до розв'язання нетипових задач.
ЗК2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, що передбачає оперативність і динамічність інтелектуальної реакції, стійкість у доланні пізнавальних утруднень.
ЗК4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК6	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей діяльності), що передбачає вміння аргументовано викласти власну експертну позицію, володіння формами публічного мовлення, засобами та стратегіями інтелектуальної полеміки.
ЗК7	Здатність працювати в команді, що передбачає здатність до міжособистісної комунікації, емоційної стабільності, а також вміння долати комунікаційні напруження та конфліктні ситуації.
ЗК10	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, готовність завжди віддавати перевагу науковій достовірності.
ФК1	Знання теоретичних основ філософської науки і суміжних галузей гуманітаристики та суспільних наук.
ФК2	Володіння спеціалізованими знаннями в межах певної філософської проблематики, системну обізнаність з відповідною спеціальною літературою.
ФК5	Розуміння зв'язків спеціалізації не лише з іншими напрямками філософського дискурсу, а й з різними інтелектуальними й гуманітарними практиками.
ФК7	Навички критичної роботи з текстами, знання принципів та закономірностей їх інтерпретації, опанування методологією герменевтики.

ФК8	Здатність викладати філософські дисципліни у вищих навчальних закладах, розуміння етичних засад педагогічної діяльності та готовність дотримуватися їх у викладацькій діяльності .
ФК12	Здатність бути активним учасником фахової комунікації, будувати аргументи, відстоювати власну позицію.

Літературні джерела

1. Брайсон В. Гендер и политика времени. Феминистская теория и современные дискуссии. Пер. С англ. К.: Центр учебной литературы 2011, - 248 с.
2. Гендер для медій. Маєрчик М., Плахотнік О., Ярманова Г. (ред.) Гендер. К.: Критика, 2013. – 220 с.
3. Гендерні медійні практики: Навчальний посібник із гендерної рівності та недискримінації для студентів вищих навчальних закладів / Колектив авторів. Київ, 2014. – 206 с.
4. Здравомыслова Е.А., Темкина А.А. 12 Лекций по гендерной социологии: Учебное пособие. СПб.: Издательство Европейского университета в Санкт-Петербурге, 2015. – 768 с.
5. Кімелл М. Гендероване суспільство. Київ, Сфера, 2003, 494с.
6. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. К.: Основи. 2017, 256 с.
7. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. К.: «К.І.С.», 2004, 536 с.
8. Введение в гендерные исследования. Учеб. пособие. Подред, Жеребкиной. Харьков: ХЦГИ, СПб.: Алетейя, 2001.

Допоміжна література

1. Антология гендерной теории. Сост. Гапова, Усманова. Минск: ПроPILEI, 2002.
2. Бендас Т. Гендерная психология. СПб.: Питер, 2006.
3. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности, М., 1995.
4. Берн Ш. Гендерная психология / Пер. с англ. СПб.: Прайм-Еврознак, 2001.
5. Гендерний аналіз українського суспільства. Київ: ПРООН, 1999.
6. Гендерные исследования: феминистская методология в социальных науках. Харьков ХЦГИ, 1998.
7. Гендерный калейдоскоп. Курс лекций. Под ред. Малышевой. М.: Академия, 2001.
8. Гидденс, Э. Социология. М.: Эдиториал УРСС, 1999.
9. Горошко Е.И. Информационно-коммуникативное общество в гендерном измерении: Монография. – Х.: ФЛП Либуркина Л.М., 2009. – 816 с.
10. Гендерні стереотипи та ставлення громадськості до гендерних проблем в українському суспільстві. – К.: Інститут соціології НАНУ, 2007. – 143 с.
11. Гендерний паритет в умовах розвитку сучасного українського суспільства. – Київ, 2003. – С. 50-79.
12. Дюркгейм Э. О разделении общественного труда. Метод в социологии. – М.: Наука, 191 с.
13. Жінчина. Гендер. Культура. – М., 1999.
14. Жеребкина И.А. «Прочти мое желание...» Постмодернизм. Психоанализ. Феминизм. – М.: Идея-Пресс, 2000.
15. Журженко Т.Ю. Социальное воспроизводство и гендерная политика в Украине. Х.: Фолио, 2001. – 240 с.
16. Ильин Е.П. Пол и гендер. С-Пт.: ПИТЕР, 2010, 688 с.
17. Клецина И.С. Гендерная социализация. СПб., 1998.
18. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок // Наші людські права: Посібник з жіночих людських прав / Пер. з англ.. К.: Карпати, 1996.
19. Лавриненко Н.В. Жінчина: самореалізація в семье и обществе (гендерный аспект). К.: ВИПОЛ, 1999.
20. Лавриненко Н. Гендерний розподіл домашньої праці // Українське суспільство 1992 – 2008. Соціологічний моніторинг / За ред. д.е.н. В.Ворони, д.соц.н. М.Шульги. К.: Інститут соціології НАН України, 2008. С. 86 – 93.
21. Павличко С. Фемінізм. К., 2002.
22. Стрельник О.О. Гендерное неравенство: теоретико-методологические подходы к интерпретации // Социология: теория, методы, маркетинг. 2005. - № 4. – С. 147 – 158.
23. Таран Л. Гендерні проблеми і засоби масової інформації // Гендер і культура / Упор. В.Агеєва, О.Оксамитна. К.: Факт, 2001. С. 151-160.
24. Теория и история феминизма. Курс лекций. Под ред. И.А.Жеребкиной, Харьков: Ф-Пресс, 1996.
25. Уэст К., Циммерман Д. Создание гендера. Пер. с англ. Гендерные тетради. Под ред Клецина А. СПб.: Труды СПб Ф ИС РАН, 1997, Вып. 1. С.94-124

26. Хрестоматия феминистских текстов. Переводы. Под ред. Здравомысловой, Темкиной. СПб.: Изд-во Дмитрий Буланин, 2000.
27. Экономика и социальная политика: гендерное измерение. М.: Academia, 2002. – 288 с.
28. Энгельс Ф. Происхождение семьи, частной собственности и государства. М.: Политиздат, 1970.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: *поточний контроль* – здійснюється для всіх видів аудиторних занять під час їх проведення. *проміжний (модульний) контроль* має на меті оцінювання знань, умінь та практичних навичок студента, набутих під час засвоєння теоретичного і практичного матеріалу після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни; *підсумковий контроль* передбачає комплексне оцінювання рівня сформованості результатів навчання з дисципліни.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: самостійна робота, стандартизовані тести, реферат, доповідь з презентацією.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами поточного контролю протягом одного модуля – 50.

Форма модульного контролю: контрольна робота. Передбачає розкриття теоретичних питань і розв'язування тестів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами модульного контролю протягом одного модуля – 50.

Підсумкова оцінка за кожний модуль складається із суми балів за поточне оцінювання і результату модульної контрольної роботи (максимальна оцінка – 100 балів).

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен.

Результат екзаменаційного контролю визначається як середньоарифметичне значення двох модулів. Якщо студент погоджується з набраною кількістю балів, ця оцінка може бути виставлена в екзаменаційну відомість. Якщо студент не отримав достатньої кількості балів (менше 60) або не погоджується з підсумковою оцінкою, то він складає іспит в усній або письмовій формі. Максимальна оцінка за залік – 100 балів.

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для підсумкового контролю (залікові питання)
- 4) Електронне навчання в системі MODLE